

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ЗАТВЕРДЖУЮ
Проректор з науково-
педагогічної роботи

проф. В.Д. Марковський

“ ___ ” _____ 2020 року

Кафедра судової медицини, медичного правознавства
ім. засл. проф. М.С.Бокаріуса

СИЛАБУС
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ»

Навчальний рік 2020 - 2021

галузь знань 01 «Освіта/Педагогіка»
(шифр і назва напрямку підготовки)

спеціальність 011 «Освітні, педагогічні науки»
(шифр і назва спеціальності)

курс перший

Силабус навчальної дисципліни
затверджений на засіданні кафедри
судової медицини, медичного
правознавства ім. засл. проф. М.С.Бокаріуса

Схвалено методичною комісією
ХНМУ з проблем професійної
підготовки

Протокол від
“ ___ ” _____ 2020 року № ____
Завідувач кафедри

Протокол від
“ ___ ” _____ 2020 року № ____

Голова методичної комісії

_____ проф. В.О. Ольховський
(підпис) (прізвище та ініціали)

_____ проф. В.Д. Марковський
(підпис) (прізвище та ініціали)

“ ___ ” _____ 2020 року

“ ___ ” _____ 2020 року

1. Дані про викладача, що викладає дисципліну

Прізвище, ім'я по батькові викладача	Хижняк Володимир Володимирович
Контактний тел.	роб. 755-16-95
E-mail:	sme_khnmu@email.ua
Розклад занять	Відповідно до розкладу навчального відділу
Консультації	пн. 15.00 – 17.00, ауд. кафедри судової медицини, медичного правознавства ім. засл. проф. М.С.Бокаріуса

ВСТУП

Силабус навчальної дисципліни «Правове забезпечення освітнього процесу» складено відповідно до тимчасового Стандарту вищої освіти України (далі – Стандарт) фахівців другого (магістерського) рівня, галузі знань 01 – «Освіта / педагогіка», спеціальності – 011 «Освітні, педагогічні науки»

Опис навчальної дисципліни (анотація). Процес розбудови правової держави, заснованої на верховенстві права та пріоритеті прав і свобод людини, формування громадянського суспільства в сучасній Україні потребує виховання компетентних, відповідальних, свідомих громадян. Оскільки вагоме значення правової освіти в сучасному суспільстві зумовлюється насамперед тим, що право врегульовує найважливіші сфери суспільного життя, визначає поведінку особи в тій чи іншій ситуації, саме тому обізнаність у праві є виявом елементу загальної культури людини, сприяє кращому використанню та захисту кожним громадянином своїх прав і виконанню обов'язків. Адже сьогодні без належного рівня правових знань і навиків неможлива свідома участь людини у правовому житті. Правознавство – суспільна наука, що вивчає право як особливу систему соціальних норм, правові форми організації та діяльності держави і політичної системи суспільства загалом. Вивчення правознавства спрямовано на системне оглядове опанування питань теорії права та держави, основ різних галузей права. Силабус упорядкований із застосуванням сучасних педагогічних принципів організації навчально-виховного процесу вищої освіти.

Предметом вивчення курсу є забезпечення отримання теоретичних знань і вироблення навиків щодо практичного застосування норм права, сприяння у формуванні у студентів високого рівня правосвідомості та підвищення правової культури, а також недопущення правового нігілізму.

Міждисциплінарні зв'язки. Навчальна дисципліна «Правове забезпечення освітнього процесу» має зв'язки з такими дисциплінами, як: «Моделювання освітньої та професійної підготовки фахівця», «Дидактичні системи у вищій школі», «Теорія і практика вищої професійної освіти в Україні», «Інтелектуальна власність, академічна доброчесність».

Навчальна дисципліна належить до вибіркових дисциплін.

Пререквізити. Вивчення дисципліни передбачає попереднє засвоєння кредитів професійної етики вищої школи та наявність достатнього освітнього рівня для засвоєння питань програми дисципліни.

Постреквізити. Основні положення навчальної дисципліни мають застосовуватися при вивченні фахових дисциплін.

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

1.1. Метою викладання навчальної дисципліни є вивчення загальних закономірностей виникнення, розвитку та функціонування держави і права, розгляд основних понять юриспруденції, які охоплюють такі важливі й актуальні питання як законність і правопорядок, правопорушення і юридична відповідальність, правова дисципліна і правова культура. У межах дисципліни простежується історія розвитку української державності, розглядаються проблеми

розбудови демократичної, правової держави в Україні, розкриваються основи окремих галузей права України та найважливіші нормативні акти, вивчається зміст Конституції України, її ключових положень щодо закріплення державного та суспільного ладу України, забезпечення прав людини.

1.2. Основними завданнями вивчення дисципліни є: формування правового світогляду майбутніх фахівців, формування необхідного рівня правової та політичної культури, вироблення навиків електоральної поведінки, створення системи правових уявлень і переконань правомірної поведінки, опанування загально-цивілізаційних цінностей, збагатчення теоретичних уявлень про поняття і категорії, які використовує правова наука. Дисципліна повинна навчити правильно використовувати правові норми при виконанні відповідних ролей у суспільстві – як у наступній професійній діяльності, так і в особистому житті, адже низький рівень правової культури призводить до негативних наслідків.

1.3 Компетентності та результати навчання, формуванню яких сприяє дисципліна (взаємозв'язок з нормативним змістом підготовки здобувачів вищої освіти, сформульованим у термінах результатів навчання у Стандарті).

Згідно з вимогами стандарту дисципліна забезпечує набуття студентами **компетентностей:**

інтегральної: здатність вирішувати типові та складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми у професійній педагогічній діяльності із застосуванням положень, теорій та методів фундаментальних, педагогічних, психологічних та соціально-економічних наук; інтегрувати знання та вирішувати складні питання, формулювати судження за недостатньої або обмеженої інформації; ясно і недвозначно доносити свої висновки та знання, розумно їх обґрунтовуючи, до фахової аудиторії;

загальних компетентностей: здатність діяти соціально відповідально та громадянсько свідомо; здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях; здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу; знання та розуміння предметної області та розуміння професії

спеціальних (фахових) компетентностей: здатність окреслювати тенденції розвитку вищої професійної освіти в Україні та світі та визначати особливості педагогічної праці; здатність визначати принципи та сутність державного регулювання вищої професійної освіти; здатність використовувати у професійній діяльності знання нормативно-правових, законодавчих документів України, які регламентують освітню діяльність вищої школи.

Також вивчення даної дисципліни формує у здобувачів освіти *соціальних навичок (soft skills):* комунікативність (реалізується через: метод роботи в парах та групах, мозковий штурм, метод самопрезентації), робота в команді (реалізується через: метод проектів, ажурна пилка), конфлікт-менеджмент (реалізується через: метод драматизації, ігрові методи), тайм-менеджмент (реалізується через: метод проектів, робота в групах, тренінги), лідерські навички (реалізується через: робота в групах, метод проектів, метод самопрезентації).

Здобувач вищої освіти у період навчання здобуває комунікативні навички,

розвиває лідерські здібності, навчається брати на себе відповідальність і працювати в критичних умовах, розв'язує педагогічні ситуації та конфлікти, вміє працювати в команді, управляти своїм часом, логічно і системно мислити, має креативні підходи до вирішення завдання.

Деталізація компетентностей відповідно до дескрипторів НРК у формі «Матриці компетентностей»:

Матриця компетентностей

№ з/п	Компетентність	Знання	Уміння	Комунікація	Автономія та відповідальність
Інтегральна компетентність					
1	здатність вирішувати типові та складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми у професійній діяльності із застосуванням положень, теорій та методів фундаментальних, педагогічних, психологічних та соціально-економічних наук; інтегрувати знання та вирішувати складні питання, формулювати судження за недостатньої або обмеженої інформації; ясно і недвозначно доносити свої висновки та знання, розумно їх обґрунтовуючи, до фахової аудиторії.				
Загальні компетентності					
1	Здатність діяти соціально відповідально та громадянсько свідомо	Свої соціальні та громадські права та обов'язки	Формувати свою громадянську свідомість, вміти діяти відповідно до неї	Здатність донести свою громадську та соціальну позицію	Нести відповідати за свою громадянську позицію та діяльність
2	Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях	Методи реалізації знань у вирішенні практичних питань	Вміти використовувати фахові знання для вирішення практичних ситуаціях	Встановлювати зв'язки із суб'єктами практичної діяльності	Нести відповідальність за своєчасність прийнятих рішень
3	Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу; здатність вчитися і бути сучасно навченим	Знати сучасні тенденції розвитку освіти та аналізувати їх	Вміти проводити аналіз професійної інформації, приймати обґрунтовані рішення, набувати сучасні знання	Встановлювати відповідні зв'язки для досягнення цілей	Нести відповідальність за своєчасне набуття сучасних знань

4	Знання та розуміння предметної області та розуміння професії	Розуміння структури та особливості професійної діяльності	Здійснювати професійну діяльність, що потребує оновлення та інтеграції знань	Формувати комунікаційну стратегію у професійній діяльності	Нести відповідальність за професійний розвиток з високим рівнем автономності
Спеціальні (фахові) компетентності					
1	Здатність окреслювати тенденції розвитку вищої професійної освіти в Україні та світі та визначати особливості педагогічної праці.	<ul style="list-style-type: none"> • світові тенденції розвитку вищої освіти в XXI ст.; • історію становлення та розвитку закладів вищої освіти в Україні та світі. • принципи ергономіки робочого часу викладача; • основи педагогічного менеджменту. 	<ul style="list-style-type: none"> • порівнювати традиційну та нову парадигми професійної освіти; • порівнювати і характеризувати особливості функціонування навчальних закладів, висвітлювати положення щодо організації в них навчально-виховного процесу. 	Здійснювати порівняльний аналіз та характеристику особливостей функціонування різних систем освіти.	Нести відповідальність за якісну розробку аналітичного матеріалу, звітів, доповідей.
2	Здатність визначати принципи та сутність державного регулювання вищої професійної освіти	<ul style="list-style-type: none"> • цілі вищої освіти в Україні та законодавчу базу вищої освіти; • принципи державної політики у сфері вищої освіти; • призначення кожного з видів стандартів; • принципи управління й права вищих навчальних закладів, структурних підрозділів навчальних закладів різного рівня акредитації. 	<ul style="list-style-type: none"> • визначати і характеризувати освітньо-кваліфікаційні рівні, наукові ступені, вчені звання, рівні професійної освіти і заклади, які їх надають; • визначати та аналізувати державні, галузеві стандарти вищої освіти, стандарти вищих навчальних закладів; • визначати завдання управління навчально-пізнавальною діяльністю. 	Аналізувати нормативно-правову базу, стандарти вищої освіти та визначати відповідні завдання з управління навчально-пізнавальною діяльністю.	Нести відповідальність за якісну розробку освітніх програм, навчальних планів та завдань.

3	Здатність використовувати у професійній діяльності знання нормативно-правових, законодавчих документів України, які регламентують освітню діяльність вищої школи.	<ul style="list-style-type: none"> • сутність й особливості педагогічної діяльності у вищій школі; • специфіку планування та організації навчально-виховного процесу у вищому навчальному закладі; • особливості форм, методів й засобів організації навчально-виховного процесу у ЗВО. 	<ul style="list-style-type: none"> • Володіти вміннями та навичками: • організації та планування навчально-виховного процесу у ЗВО; • упроваджувати кредитно-модульну систему організації навчально-виховного процесу; • застосовувати різноманітні форми, методи та засоби організації навчально-виховного процесу; • складати навчально-методичний комплекс з дисципліни; • володіти вміннями та навичками методичної роботи. 	Фахово застосовувати законодавчі та нормативні документи. Використовувати основні положення педагогічного менеджменту у роботі вищих навчальних закладів	Нести відповідальність за якісну розробку навчальних планів, програм різного рівня та методичної документації, що супроводжує процес навчання
---	---	--	---	--	---

У результаті засвоєння навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен демонструвати такі **результати навчання**:

1. Знання та розуміння структури вищої освіти в Україні, специфіки професійно-педагогічної діяльності викладача вищої школи; вміння використовувати законодавче та нормативно-правове забезпечення вищої освіти, сучасні засоби і технології організації та здійснення освітнього процесу, різноманітні аспекти виховної роботи зі студентами, інноваційні методи навчання.

2. Вміння та навички проводити критичний аналіз різних інформаційних джерел конкретних освітніх, наукових та професійних текстів в сфері обраної спеціальності, виявляти теоретичні та практичні проблеми, а також дискусійні питання в сфері конкретних освітніх, наукових та професійних проблем педагогічних наук, виявляти, ставити та вирішувати наукові задачі та проблеми.

3. Розуміти місце дисципліни в системі підготовки фахівця та її взаємозв'язки з іншими галузями знань і навчальними дисциплінами.

2. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 90 години, 3 кредити ЄКТС.

Розділ І. Загальні положення права в Україні.

Тема 1. Основи загальної теорії держави

Поняття, ознаки та теорії виникнення держави. Правова держава як гарант здійснення, охорони та захисту прав людини. Сутність сучасної держави соціально-демократичної орієнтації. Форма держави. Елементи форми держави. Механізм і апарат держави. Держава в політичній системі суспільства. Сучасна Українська держава.

Тема 2. Основи загальної теорії права

Право як загальносоціальне явище. Об'єктивне юридичне право в системі соціальних регуляторів. Основні права людини. Межі здійснення прав людини. Правові відносини. Правовідносини у сфері охорони здоров'я. Правосвідомість та правова культура особи. Правотворчість. Нормативно-правові акти та інші форми права України. Система права і систематизація законодавства. Правові норми (поняття, ознаки, склад). Правопорушення і юридична відповідальність.

Тема 3. Конституційне право – провідна галузь права України

Поняття, предмет та система галузі конституційного права. Місце та роль конституційного права в системі права України. Джерела галузі конституційного права. Державні символи України. Конституційні принципи поділу державної влади. Система органів державної влади в Україні. Конституційний статус та функції Верховної Ради України. Конституційний статус Президента України. Конституційний статус Кабінету Міністрів України. Роль судової системи в державному управлінні. Конституційно – правова відповідальність.

Тема 4. Основи конституційного процесуального права

Поняття і предмет конституційного процесуального права як галузі права. Місце конституційного процесуального права в системі права України. Метод конституційного регулювання. Конституційні процесуальні норми, їх особливості та класифікація. Конституційні процесуальні відносини: поняття та зміст, суб'єкти та об'єкти.

Тема 5. Формування і розвиток державно-правової думки в Україні

Політична і правова думка Київської Русі: загальна характеристика. Державно-правові ідеї в „Слові про закон і благодать” київського митрополита Іларіона, „Повісті временних літ” Нестора-літописця. Формування ідеї централізації державної влади в „Слові о полку Ігоревім”. Вплив західноєвропейської традиції на формування поглядів на державу та право серед мислителів Галицько-Волинського князівства. Вплив визвольної війни під проводом Богдана Хмельницького на розвиток державно-правової думки в Україні. Формування концепції правової держави в Конституції Пилипа Орлика. Політико-правова думка Миколи Костомарова, Тараса Шевченка. Державно-правові думки українських вчених-правознавців.

Тема 6. Місце і роль держави в політичній системі суспільства

Поняття та характеристика основних елементів політичної системи суспільства. Держава як центр політичної системи суспільства. Співвідношення держави та інших суб'єктів політичної системи. Поняття та види влади. Державна влада. Партії і держава в політичній системі. Принципи функціонування і розвитку сучасної політичної системи. Співпраця держави та громадянського суспільства.

Тема 7. Народовладдя: поняття і форми прояву

Поняття і зміст народовладдя в Україні. Форми здійснення безпосередньої (прямої) демократії, її характерні ознаки. Поняття і форми представницької демократії. Поняття референдуму, його види і порядок проведення. Правові гарантії здійснення народовладдя. Поняття і суть виборчого права і виборчої системи. Основні принципи виборчої системи України. Порядок організації та проведення виборів. Система виборчих органів.

Тема 8. Правова свідомість і правова культура

Поняття і функції правової свідомості. Структура і види правосвідомості. Поняття та основні характеристики правової культури. Структура і функції правової культури. Правовий нігілізм та ідеалізм.

Тема 9. Реалізація та тлумачення норм права

Поняття та форми реалізації норм права. Застосування норм права як особлива форма їх реалізації: використання, виконання, дотримання. Основні стадії процесу застосування норм права. Прогалини і колізії у праві та засоби їх усунення і подолання. Поняття і значення тлумачення норм права. Причини необхідності тлумачення норм права. Види тлумачення норм права. Офіційне і неофіційне тлумачення та їх різновиди. Способи тлумачення норм права. Тлумачення норм права за обсягом. Поняття та різновиди актів тлумачення норм права.

Тема 10. Засади територіального устрою та місцевого самоврядування

Поняття державного територіального устрою. Адміністративно-територіальний устрій України. Децентралізація державної влади. Поняття місцевого самоврядування. Принципи та система місцевого самоврядування. Функції місцевого самоврядування.

Тема 11. Правова і правомірна поведінка

Поняття та види правової поведінки. Правова поведінка особистості у соціальному вимірі. Поняття та види правомірної поведінки. Ознаки і склад правомірної поведінки.

Тема 12. Правові стимули та обмеження

Поняття правового стимулу. Класифікація правових стимулів. Поняття та ознаки правових обмежень. Класифікація правових обмежень. Правові стимули і правові обмеження як взаємозалежні юридичні категорії.

Тема 13. Держава, право та громадянин

Поняття та види правового статусу особи. Ознаки прав і свобод людини і громадянина. Види суб'єктивних юридичних прав та обов'язків. Здійснення прав людини: поняття, сфери та межі. Класифікація меж прав людини. Гарантії здійснення прав людини: поняття, механізм і види.

Тема 14. Основи правового статусу людини та громадянина в Україні

Поняття і види основних прав і свобод людини та громадянина в Україні. Гарантії прав і свобод людини і громадянина, механізм їх забезпечення. Громадянські права й свободи людини. Політичні права та свободи громадян України. Економічні, соціальні та культурні права і свободи людини і громадянина України. Конституційні обов'язки людини та громадянина в Україні.

Розділ II. Спеціальні галузі права України.

Тема 15. Правоохоронні та правозахисні органи в Україні

Повноваження та система органів прокуратури. Правовий статус поліції. Служба безпеки України: її завдання та повноваження. Інші правоохоронні органи України (служба державної охорони, державна виконавча служба, органи виконання кримінальних покарань тощо). Загальна характеристика судової системи України. Органи юстиції України: їх система та повноваження. Поняття нотаріату й органи і посадові особи, які вчиняють нотаріальні дії. Функції адвокатури та види адвокатської діяльності.

Тема 16. Основи адміністративного права України

Поняття, предмет та джерела адміністративного права. Принципи державного управління в Україні. Суб'єкти адміністративного права. Державна служба в Україні. Поняття адміністративного правопорушення та його ознаки. Адміністративна відповідальність. Види адміністративних стягнень. Порядок притягнення до адміністративної відповідальності. Відповідальність за окремі види правопорушень.

Тема 17. Основи фінансового і податкового права України

Поняття, предмет та джерела фінансового і податкового права. Бюджет і бюджетна система України. Структура доходів і видатків державного бюджету України та місцевих бюджетів. Поняття, ознаки та види податку. Загальнодержавні податки. Місцеві податки і збори. Відповідальність платників податків. Способи захисту прав і законних інтересів платників податків.

Тема 18. Основи цивільного права України

Поняття, предмет та джерела цивільного права. Фізична особа як учасник цивільних відносин. Цивільна дієздатність та правоздатність фізичних осіб. Юридична особа як учасник майнових цивільних відносин: поняття, правові ознаки, види. Об'єкти цивільних прав. Поняття та загальна характеристика правочинів. Особисті немайнові права фізичної особи. Поняття, зміст та форми права власності. Підстави набуття та припинення права власності. Загальна характеристика окремих видів зобов'язань: купівля-продаж, дарування, довічне утримання, найм. Захист цивільних прав. Загальні положення про спадкування. Спадкування за заповітом. Спадкування за законом. Спадковий договір.

Тема 19. Основи сімейного права України

Поняття сімейного права, його принципи та джерела. Співвідношення понять сім'ї та шлюбу. Порядок укладення шлюбу. Права та обов'язки подружжя. Загальна характеристика шлюбного договору. Припинення шлюбу. Права та обов'язки батьків і дітей за законодавством України. Правові форми влаштування дітей, що позбавлені батьківського піклування. Поняття та загальна характеристика процедури усиновлення. Опіка та піклування над дітьми.

Патронат над дітьми. Поняття прийомної сім'ї та загальна характеристика будинків сімейного типу. Права та обов'язки інших членів сім'ї та родичів.

Тема 20. Основи трудового права України

Поняття, предмет та джерела трудового права. Колективний договір, зміст та порядок укладення. Трудовий договір: сторони, зміст та види. Підстави припинення трудового договору та їх класифікація. Порядок оформлення звільнення і проведення розрахунків. Робочий час та час відпочинку. Поняття та види відпусток. Трудова дисципліна: порядок застосування заохочень і дисциплінарних стягнень. Порядок вирішення трудових спорів.

Тема 21. Основи кримінального права та процесу України

Поняття кримінального права, його принципи, джерела та система. Поняття та ознаки злочину, його види та стадії. Кримінальна відповідальність та її підстави. Покарання, його цілі та види. Примусові заходи медичного характеру та примусове лікування. Корупційне правопорушення: поняття та відповідальність. Поняття і принципи кримінального процесу. Законодавче регулювання кримінального процесу

Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		заочна форма навчання	
Кількість кредитів – 3	Напрямок підготовки 01 «Освіта / Педагогіка» (шифр і назва)	Вибіркова	
Загальна кількість годин – 90	Спеціальність: 011 «Освітні, педагогічні науки»	Рік підготовки:	
		1-й	
		Семестр	
		2-й	
Годин для заочна форми навчання: аудиторних – 12, самостійної роботи студента – 78	Освітньо-кваліфікаційний рівень: Магістр	Лекції	
		2 год.	год.
		Практичні, семінарські	
		10 год.	год.
		Лабораторні	
		год.	год.
		Самостійна робота	
78 год.	год.		
Індивідуальні завдання:			
год.			
Вид контролю: залік			

3. Структура навчальної дисципліни

Назва теми	Кількість годин, з них			
	усього	аудиторних		СРС
		лекції	практичні заняття	
Розділ I. Загальні положення права в Україні				
Тема 1. Основи загальної теорії держави	3	0,5	1	1,5
Тема 2. Основи загальної теорії права	3	-	1	2
Тема 3. Конституційне право	3	0,5	-	2,5
Тема 4. Основи конституційного права	4	-	-	4
Тема 5. Формування і розвиток державно-правової думки в Україні	4	-	-	4
Тема 6. Місце і роль держави в політичній системі суспільства	4	-	-	4
Тема 7. Народовладдя: поняття і форми	3	0,5	-	2,5
Тема 8. Правова свідомість і правова культура	4	-	1	3
Тема 9. Реалізація та тлумачення норм права	4	-	1	3
Тема 10. Засади територіального устрою та місцевого самоврядування	4	-	-	4
Тема 11. Правова і правомірна поведінка	4	-	-	4
Тема 12. Правові стимули та обмеження	5	-	1	4
Тема 13. Держава, право та громадянин	5	-	1	4
Тема 14. Основи правового статусу людини та громадянина в Україні	4	0,5	-	3,5
Розділ II. Спеціальні галузі права України				
Тема 15. Правоохоронні органи в Україні	6	-	-	6
Тема 16. Основи адміністративного права України	5	-	1	4
Тема 17. Основи фінансового і податкового права України	4	-	-	4
Тема 18. Основи цивільного права України	5	-	1	4
Тема 19. Основи сімейного права України	5	-	1	4
Тема 20. Основи трудового права України	5	-	1	4
Тема 21. Основи кримінального права та процесу України	6	-	-	6
Усього годин	90	2	10	78

4. Теми лекцій

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Основи загальної теорії держави і права.	0,5
2	Конституційне право – провідна галузь права України.	0,5
3	Народовладдя: поняття і форми прояву	0,5
4	Основи правового статусу людини та громадянина в Україні	0,5
Усього годин		2

5. Теми семінарських занять

Не передбачено навчальним планом.

6. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Основи загальної теорії держави	1
2	Основи загальної теорії права	1
3	Правова свідомість і правова культура	1
4	Реалізація та тлумачення норм права	1
5	Правові стимули та обмеження	1
6	Держава, право та громадянин	1
7	Основи адміністративного права України	1
8.	Основи цивільного права України	1
9.	Основи сімейного права України	1
10.	Основи трудового права України	1
Усього годин		10

7. Теми лабораторних занять

Не передбачено навчальним планом.

8. Самостійна робота

№ за/п.	Назва теми	Кількість годин
Розділ І. Загальні положення позитивного права України		
1.	Основи загальної теорії держави <i>Опрацювання навчальної літератури, відповіді на контрольні питання з теми, вирішення тестових завдань для самоконтроля</i>	1,5

2.	Основи загальної теорії права <i>Опрацювання навчальної літератури, відповіді на контрольні питання з теми, вирішення тестових завдань для самоконтроля</i>	2
3.	Конституційне право – провідна галузь права України <i>Опрацювання Конституції України, створення переліку прав громадянину України згідно діючої конституції</i>	2,5
4.	Основи конституційного процесуального права <i>Опрацювання Конституції України, створення переліку обов'язків громадянину України згідно конституції</i>	4
5.	Формування і розвиток державно-правової думки в Україні <i>Опрацювання навчальної літератури, відповіді на контрольні питання з теми, схематичний нарис основних етапів формування України</i>	4
6.	Місце і роль держави в політичній системі суспільства <i>Опрацювання навчальної літератури, відповіді на контрольні питання з теми, визначення основних політичних напрямів України</i>	4
7.	Народовладдя: поняття і форми прояву <i>Опрацювання навчальної літератури, відповіді на контрольні питання з теми, вирішення тестових завдань для самоконтроля</i>	2,5
8.	Правова свідомість і правова культура <i>Опрацювання навчальної літератури, відповіді на контрольні питання з теми, вирішення тестових завдань для самоконтроля</i>	3
9.	Реалізація та тлумачення норм права <i>Опрацювання навчальної літератури, відповіді на контрольні питання з теми, вирішення тестових завдань для самоконтроля</i>	3
10.	Засади територіального устрою та місцевого самоврядування <i>Опрацювання навчальної літератури, відповіді на контрольні питання з теми, вирішення тестових завдань для самоконтроля</i>	4
11.	Правова і правомірна поведінка <i>Опрацювання навчальної літератури, відповіді на контрольні питання з теми, вирішення тестових завдань для самоконтроля</i>	4
12.	Правові стимули і обмеження <i>Опрацювання навчальної літератури, відповіді на контрольні питання з теми, вирішення тестових завдань для самоконтроля</i>	4

13.	Держава, право та громадянин <i>Опрацювання навчальної літератури, відповіді на контрольні питання з теми, вирішення тестових завдань для самоконтроля</i>	4
14.	Основи правового статусу людини та громадянина в Україні <i>Опрацювання навчальної літератури, відповіді на контрольні питання з теми, вирішення тестових завдань для самоконтроля</i>	3,5
Розділ II. Спеціальні галузі права України		
15.	Правоохоронні та правозахисні органи в Україні <i>Опрацювання навчальної літератури, створення переліку правоохоронних органів та їх функцій</i>	6
16.	Основи адміністративного права <i>Опрацювання кодексу України про адміністративні правопорушення, вирішення тестових завдань для самоконтроля</i>	4
17.	Основи фінансового і податкового права України <i>Опрацювання податкового кодексу України, вирішення тестових завдань для самоконтроля</i>	4
18.	Основи цивільного права України <i>Опрацювання цивільного кодексу України, вирішення тестових завдань для самоконтроля</i>	4
19.	Основи сімейного права України <i>Опрацювання сімейного кодексу України, відповіді на контрольні питання з теми, вирішення тестових завдань для самоконтроля</i>	4
20.	Основи трудового права України <i>Опрацювання кодексу законів України про працю, відповіді на контрольні питання з теми, вирішення тестових завдань для самоконтроля</i>	4
21.	Основи кримінального права та процесу України <i>Опрацювання Кримінального та Кримінально-процесуального кодексу України, відповіді на контрольні питання з теми, вирішення тестових завдань для самоконтроля</i>	6
Усього:		78

9. Завдання для самостійної роботи

Підготовка до практичних занять. Опрацювання матеріалу за опорним конспектом. Робота з допоміжною літературою. Пошукова та аналітична робота.

10. Політика викладача (кафедри) Академічні очікування від студентів/-ок Вимоги до курсу

Очікується, що студенти та студентки відвідуватимуть всі лекційні та практичні заняття. Якщо вони пропустили заняття, необхідно відпрацювати його (згідно графіку на інформаційному стенді кафедри).

Відпрацювання лекції відбувається шляхом написання реферату об'ємом до 20 сторінок за темою пропущеної лекції. Реферат повинен бути написаний від руки з посиланням на джерела літератури та особисто переданий викладачу.

Відпрацювання пропущених практичних занять відбувається на кафедрі щоденно з 15.00 до 17.00 відповідно до теми пропущених занять та передбачає усне опитування, вирішення письмових або комп'ютерних тестів об'ємом до 20 тестових завдань.

Якщо у студентів/-ок виникають запитання, можна звернутися до викладача особисто або за електронною поштою, яку викладач/-ка надасть на першому практичному занятті.

Під час **лекційного заняття** студентам та студенткам рекомендовано вести конспект заняття та зберігати достатній рівень тиші. Ставити питання до лектора/-ки – це абсолютно нормально.

Практичні заняття

Активна участь під час обговорення в аудиторії, студенти/-ки мають бути готовими детально розбиратися в матеріалі, ставити запитання, висловлювати свою точку зору, дискутувати. Під час дискусії важливі:

- повага до колег,
- толерантність до інших та їхнього досвіду,
- сприйнятливність та неупередженість,
- здатність не погоджуватися з думкою, але шанувати особистість опонента/-ки,
- ретельна аргументація своєї думки та сміливість змінювати свою позицію під впливом доказів,
- я-висловлювання, коли людина уникає непотрібних узагальнювань, описує свої почуття і формулює свої побажання з опорою на власні думки і емоції,
- обов'язкове знайомство з першоджерелами.

Вітається творчий підхід у різних його проявах. Від студентів/-ок очікується зацікавленість участю у міських, всеукраїнських та міжнародних конференціях, конкурсах та інших заходах з предметного профілю.

Охорона праці

На першому занятті з курсу буде роз'яснено основні принципи охорони праці шляхом проведення відповідного інструктажу. Очікується, що кожен та кожна повинні знати, де найближчий до аудиторії евакуаційний вихід, де знаходиться вогнегасник, як їм користуватися тощо.

Після проведення інструктажу кожен студент повинен поставити підпис у журналі інструктажу кафедри з охорони праці.

Поведінка в аудиторії

Основні «так» та «ні»

Студентству важливо дотримуватися правил належної поведінки в університеті. Ці правила є загальними для всіх, вони стосуються також і всього професорсько-викладацького складу та співробітників/-ць, і принципово не відрізняються від загальноприйнятих норм.

Під час занять **дозволяється:**

- залишати аудиторію на короткий час за потреби та за дозволом викладача;
- пити безалкогольні напої;
- фотографувати слайди презентацій;
- брати активну участь у ході заняття

Під час занять **заборонено:**

- їсти (за виключенням осіб, особливий медичний стан яких потребує);
- палити, вживати алкогольні і слабоалкогольні напої або наркотичні засоби;
- нецензурно висловлюватися або вживати слова, які ображають честь і гідність колег та професорсько-викладацького складу;
- грати в азартні ігри;
- наносити шкоду матеріально-технічній базі університету (псувати інвентар, обладнання; меблі, стіни, підлоги, засмічувати приміщення і території);
- галасувати, кричати або прослуховувати гучну музику в аудиторіях і навіть у коридорах під час занять.

Плагіат та академічна доброчесність

Кафедра судової медицини, медичного правознавства ім. засл. проф. М.С. Бокаріуса підтримує нульову толерантність до плагіату. Від студентів та студенток очікується бажання постійно підвищувати власну обізнаність в академічному письмі. На перших заняттях проводитимуться інформаційні заходи щодо того, що саме вважати плагіатом та як коректно здійснювати дослідницько-науковий пошук.

11. Методи навчання

Вербальні (лекція, бесіда);
наочні (ілюстрація);
практичні (самостійна робота, кейс-метод, мозковий штурм, робота в парах, робота в групах, тестові завдання).

12. Методи контролю

При вивченні дисципліни застосовується поточний та підсумковий семестровий контроль. Також, передбачено обов'язковий контроль засвоєння навчального матеріалу дисципліни, віднесеного на самостійну роботу.

Поточний контроль (засвоєння окремих тем) проводиться у формі усного опитування, тестування, бесіди студентів із заздалегідь визначених питань, у формі виступів здобувачів вищої освіти з доповідями при обговоренні навчальних питань на практичних заняттях.

Підсумковий семестровий контроль з дисципліни є обов'язковою формою

контролю навчальних досягнень здобувачів вищої освіти. Він проводиться в усній. Терміни проведення підсумкового семестрового контролю встановлюються графіком навчального процесу, а обсяг навчального матеріалу, який виноситься на підсумковий семестровий контроль, визначається робочою програмою дисципліни.

Задля оцінювання самостійної роботи здобувачів освіти пропонується альтернативний варіант (за вибором): традиційні види завдань: написання контрольної роботи, реферату або творчі види: підготовка мультимедійної презентації, опрацювання навчальної літератури (складання анотації, рецензування, цитування, тези першоджерел, доповнення лекцій).

Сумарна кількість рейтингових балів за вивчення дисципліни за семестр розраховується як сума балів, отриманих за результатами поточного контролю та балів, отриманих за результатами підсумкового семестрового контролю. Максимальна сума балів за семестр складає 200 балів, мінімальна – 120 балів..

13. Форма оцінювання знань студентів

Формою підсумкового контролю успішності навчання з дисципліни є *залік*.

13.1 Перерахунок середньої оцінки за поточну діяльність у багатобальну шкалу

Оцінювання студентів проводиться відповідно до «Інструкції з оцінювання навчальної діяльності студентів при Європейській кредитно-трансферній системі організації навчального процесу у ХНМУ».

Перерахунок середньої оцінки за поточну діяльність у багатобальну шкалу (для дисциплін, що завершуються заліком)

4-бальна шкала	200-бальна шкала	4-бальна шкала	200-бальна шкала	4-бальна шкала	200-бальна шкала
5	200	4.22-4,23	169	3.45-3,46	138
4.97-4,99	199	4.19-4,21	168	3.42-3,44	137
4.95-4,96	198	4.17-4,18	167	3.4-3,41	136
4.92-4,94	197	4.14-4,16	166	3.37-3,39	135
4.9-4,91	196	4.12-4,13	165	3.35-3,36	134
4.87-4,89	195	4.09-4,11	164	3.32-3,34	133
4.85-4,86	194	4.07-4,08	163	3.3-3,31	132
4.82-4,84	193	4.04-4,06	162	3.27-3,29	131
4.8-4,81	192	4.02-4,03	161	3.25-3,26	130
4.77-4,79	191	3.99-4,01	160	3.22-3,24	129
4.75-4,76	190	3.97-3,98	159	3.2-3,21	128
4.72-4,74	189	3.94-3,96	158	3.17-3,19	127
4.7-4,71	188	3.92-3,93	157	3.15-3,16	126
4.67-4,69	187	3.89-3,91	156	3.12-3,14	125
4.65-4,66	186	3.87-3,88	155	3.1-3,11	124
4.62-4,64	185	3.84-3,86	154	3.07-3,09	123
4.6-4,61	184	3.82-3,83	153	3.05-3,06	122

4.57-4,59	183	3.79-3,81	152	3.02-3,04	121
4.54-4,56	182	3.77-3,78	151	3-3,01	120
4.52-4,53	181	3.74-3,76	150	Менше 3	Недостатньо
4.5-4,51	180	3.72-3,73	149		
4.47-4,49	179	3.7-3,71	148		
4.45-4,46	178	3.67-3,69	147		
4.42-4,44	177	3.65-3,66	146		
4.4-4,41	176	3.62-3,64	145		
4.37-4,39	175	3.6-3,61	144		
4.35-4,36	174	3.57-3,59	143		
4.32-4,34	173	3.55-3,56	142		
4.3-4,31	172	3.52-3,54	141		
4,27-4,29	171	3.5-3,51	140		
4.24-4,26	170	3.47-3,49	139		

13.2 Залік

Залік для дисциплін, вивчення яких завершено – проводиться викладачем академічної групи на останньому занятті з дисципліни та передбачає врахування ПНД та перевірку засвоєння усіх тем з дисципліни. Оцінка визначається у балах від 120 до 200 та відміткою – «зараховано», «не зараховано».

14. Методичне забезпечення

1. Силабус навчальної дисципліни.
2. Програма навчальної дисципліни
3. Тематичні плани лекцій, практичних занять та самостійної роботи студентів.
4. Методичні розробки для викладачів.
5. Методичні вказівки до практичних занять для студентів.
6. Методичні матеріали, що забезпечують самостійну роботу студентів.
7. Тестові завдання до контролю засвоєння дисципліни.
8. Перелік питань до заліку.

15. Рекомендована література

Основна література

1. Адміністративне право України: навч. посіб. / Н. В. Дараганова ; Вищ. навч. закл. "Нац. акад. упр.". - К. : ВНЗ "Нац. акад. упр.", 2013.
2. Конституційне право України : навч. посіб. для студентів ВНЗ / [Р. Ф. Гринюк та ін. ; за заг. ред. д-ра юрид наук, проф. Р. Ф. Гринюка] ; Донец. нац. ун-т, Екон.-правовий ф-т. - Донецьк : ДонНУ, 2014.
3. Кримінальне право України. Загальна частина: навчальний посібник // за заг. ред, професора В. М. Трубникова, Харків – 2015 – 422с.
4. Податкове право : підруч. для студ. вищ. навч. закл. / М. П. Кучерявенко ; Нац. ун-т "Юрид. акад. України ім. Ярослава Мудрого". - Х. : Право, 2013.
5. Правознавство // за заг. ред. д.ю.н. Крестовської Н. М., к.ю.н. Кулініч О. О., к.ю.н. Романадзе Л. Д., підручник. – Одеса: Атлант, 2015. – 554 с.
6. Правознавство: навч. посіб. / П. С. Корнієнко; ред.: Г. Б. Черушева. - Вид. 2-ге, переробл. та доповн.. - К. : Четверта хвиля, 2012.
7. Правознавство: підруч. для студентів ВНЗ / [Богачова Л. Л. та ін.]. - Харків : Фоліо, 2014.
8. Сімейне право : підручник / [Л. М. Баранова та ін.] ; за заг. ред. В. І. Борисової, І. В. Жилінкової ; Нац. ун-т "Юрид. акад. України ім. Ярослава Мудрого". - 4-те вид., переробл. і допов. - Х. :Право, 2012.
9. Сімейне право: підручник / за заг. ред. В. А. Кройтора та В. Ю. Євко; МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. – Харків, 2016. – 512 с. / С. Б. Булеца // Право і Безпека.
10. Теорія держави і права : підручник / [Петришин О. В. та ін.] ; за ред. д-ра юрид. наук, проф., акад. НАПрН України О. В. Петришина ; Нац. ун-т "Юрид. акад. України ім. Ярослава Мудрого". - Х. : Право, 2014.
11. Трудове право України : підручник / М. І. Іншин, В. І. Щербина. - Х. : Диска плюс, 2014.
12. Фінансове право : підручник / [Алісов Є. О. та ін.] ; за ред. д-ра екон. наук, проф. М. П. Кучерявенка ; Нац. ун-т "Юрид. акад. України ім. Ярослава Мудрого". - Х. : Право, 2013.
13. Цивільне право : підручник : у 2 т. / за ред. проф. В. І. Борисової, І. В. СпасибоФатєєвої, В. Л. Яроцького ; Нац. ун-т "Юрид. акад. України ім. Ярослава Мудрого". - 2-ге вид., переробл. та допов. - Х. :Право, 2014.
14. Стеценко С.Г., Стеценко В.Ю., Сенюта І.Я. Медичне право України: Підручник / За заг. ред. д.ю.н., проф.. С.Г. Стеценка. – К.: Всеукраїнська асоціація видавців «Правова єдність», 2008. - 507 с.

Допоміжна література

1. Адміністративне право України (загальна частина) [Текст] : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / Наталія Федорук ; Чернів. нац. ун-т ім. Юрія Федьковича. - Чернівці : Рута, 2013.
2. Вегера В. До питання виплати заробітної плати в розмірі, нижчому від установленого законом мінімального розміру / В. Вегера // Вісник Національної академії правових наук України. - 2014. - № 2.
3. Іншин М. Значення захисту трудових прав працівників у становленні правової держави / М. Іншин // Вісник Національної академії правових наук України. - 2014. - № 2.
4. Кримінальне право України (Загальна частина) [Текст] : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / Галина Жаровська, Олена Ющик ; Чернів. нац. ун-т ім. Юрія Федьковича. - Чернівці : Рута, 2013.
5. Кримінальне право України : предмет, завдання, система, методологія, принципи, джерела. Кримінально-правова політика [Текст] : навч. посіб. / [Назимко Є. С.] ; Донец. юрид. ін-т. - Донецьк : Цифрова типографія, 2013.
6. Кримінальне право України в поняттях і термінах [Текст] : слов.-довід. для ВНЗ / Литвиненко Т. А. - Х. : Форт, 2013.
7. Неверова А. Поняття і структура інституту охорони праці / А. Неверова // Вісник Львівського університету. - 2013. - Вип. 58.
8. Пилипенко А. А. Діти-зірки як суб'єкт трудового права / А. А. Пилипенко, О. Я. Дон // Вісник Академії митної служби України. - 2013. - № 1.
9. Трудове право України : підруч. для студентів юрид. спец. вищ. навч. закл. / С. М. Прилипко [та ін.]. - 5-те вид., допов. - Харків : Право, 2014.
10. Фармацевтичне право : навч. посіб. / В.О. Шаповалова, В.В. Шаповалов, В.В. Шаповалов (мол.), О.С. Абросимов, Ю.В. Васіна, В.О. Радіонова, Н.Г. Малініна, О.О. Курижева; за заг. ред. В.О. Шаповалової [ЕЛЕКТРОННИЙ РЕСУРС] : інтеракт. підруч. – [3-є вид.]. – Х., 2011. – 1 електрон. оптик. диск (CD-ROM). – Систем. вимоги: Windows XP, Vista, 7, Mac OS X, Ubuntu, 512 Mb RAM, CD-ROM. – Назва з титул. екрану.
11. Цивільне право України : навч. посіб. для студ. ВНЗ. Напр. підг-ки 030401-право. Спец-ть 6.030401-правозн-во. Ф-ма навч-ня ден., заоч. - Харків : Друкарня Мадрид, 2014.
12. Циганов О. Г. Питання категоріально-понятійного апарату правового інституту "адміністративна послуга" / О. Г. Циганов // Вісник Національного технічного університету України "Київський політехнічний інститут". - 2012. - № 2.

13. Акопов В.И. Медицинское право в вопросах и ответах. - М.: ПРИОР, 2001. – 208 с.
14. Акопов В.И., Маслов Е.Н. Право в медицине. – М.: Книга-сервис, 2002. – 352 с.
15. Ахметшин Р.Л. Уголовный кодекс врача,- Донецк: Издатель Заславский А.Ю., 2010. – 128 с.
16. Бабанін А.А., Нікітіна К.Г., Ясинський В.І. Правознавство: Підручник // Сімферополь, 2005, – 704 с.
17. Банчук М.В., Москаленко В.Ф., Михайличенко Б.В., Грузева Т.С., Хміль І.Ю., Артеменко О.І. Медичне законодавство: Правова регламентація лікарської діяльності.- К.: ВСВ «Медицина», 2011, – 496 с.
18. Волков Вячеслав Дмитриевич, Дешко Л. М., Мазур Ю. В.. Медичне право України: практикум / В. Д. Волков, Л. М. Дешко, Ю. В. Мазур; Донец. нац. ун-т, Донец. нац. мед. ун-т ім. М. Горького. – Донецьк : Сучасний друк, 2010. – 249 с.
19. Гладун З.С. Державне управління в галузі охорони здоров'я. – Тернопіль: Укрмедкнига, 1999. – 312 с.
20. Грандо А.А. Грандо С.А. Врачебная этика. – К., 1989. – 255 с.
21. Законодавче забезпечення лікарської діяльності: навчальний посібник / Хміль І.Ю., Михайличенко Б.В., Артеменко О.І. – К.: ВСВ «Медицина», 2011. – 208 с.
22. Москаленко В.Ф., Грузева Т.С., Іншакова Г.В. Право на охорону здоров'я у нормативно-правових актах міжнародного та європейського рівня, – ВПП «Контраст», 2006. – 296 с.
23. Ольховський В.О. Медичне правознавство: навчально-методичні рекомендації/ В.О.Ольховський, В.В.Хижняк, – Харків: СПДОФ Бровін О.В., 2011,- 44 с.
24. Основы медицинского законодательства Украины /Хміль И.Ю., Михайличенко Б.В., Артеменко О.И. – К.: ВСВ «Медицина», 2011, - 240 с.

16. Інформаційні ресурси

1. Конституція України від 28.06.1996 р. № 254к/96-ВР [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>.
2. Декларація про державний суверенітет України від 16.07.1990 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/55-12>.

3. Кримінальний кодекс України: Верховна Рада України; Кодекс України від 05.04.2001 р. № 2341-III [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2341-14>.
4. Кримінально-виконавчий кодекс України: Верховна Рада України; Кодекс України від 11.07.2003 р. № 1129-IV [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1129-15>.
5. Цивільний кодекс України: Кодекс України від 16.01.2003 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/435-15>.
6. Цивільний процесуальний кодекс України: Верховна Рада України; Кодекс України від 18.03.2004 р. № 1618-IV [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/1618-15>.
7. Кодекс України про адміністративні правопорушення: Верховна Рада УРСР; Кодекс України від 07.12.1984 р. № 8073-X [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/80731-10>.
8. Кодекс адміністративного судочинства України: Верховна Рада України; Кодекс України від 06.07.2005 р. № 2747-IV [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/2747-15>.
9. Сімейний кодекс України: Верховна Рада України; Кодекс України від 10.01.2002 р. № 2947-III [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2947-14>
10. Кодекс цивільного захисту: Верховна Рада України; Кодекс України від 02.10.2012 р. № 5403-VI [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/5403-17>.
11. Про вищу освіту: Закон України від 01.07.2014 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>
12. Про судоустрій і статус суддів: Закон України від 02.06.2016 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/1402-19>.
13. Про Вищу раду юстиції: Закон України від 15.01.1998 р. (редакція від 18.03.2012 р.) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/22/98%D0%B2%D1%80>.
14. Про прокуратуру: Закон України від 14.10.2014 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1697-18>.
15. Про Національну поліцію: Закон України від 02.11.2015 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/580-19/page>.
16. Про нотаріат: Закон України від 02.09.1993 р. (редакція від 05.02.2012 р.) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/3425-12>.

17. Про оперативно-розшукову діяльність: Закон України від 18.02.1992 р. (редакція від 12.06.2011 р.) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/2135-12>.
18. Про адвокатуру та адвокатську діяльність: Верховна Рада України; Закон від 05.07.2012 р. № 5076-VI [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/5076-17>.
19. Про Раду національної безпеки і оборони України: Закон України від 05.03.1998 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/183/98%D0%B2%D1%80>.
20. Про правовий режим надзвичайного стану: Закон України від 16.03.2000 р. (редакція від 01.08.2003 р.) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1550-14>.
21. Про правовий режим воєнного стану: Закон України від 06.04.2000 р. (редакція від 13.10.2010 р.) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1647-14>.
22. Про громадянство України: Закон України від 18.01.2001 р. (редакція від 03.08.2011 р.) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2235-14>.
23. Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків: Закон України від 08.09.2005 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2866-15>.
24. Про свободу совісті та релігійні організації: Закон України від 23.04.1991 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/987-12>.
25. Про звернення громадян: Закон України від 02.10.1996 р. (редакція від 31.12.2011 р.) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/393/96%D0%B2%D1%80>.
26. Про місцеві вибори: Закон України від 14.07.2015 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/595-19/page>
27. Про вибори Президента України: Закон України від 05.03.1999 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/474-14>.
28. Про військовий обов'язок та військову службу: Закон України від 25.03.1992 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2232-12>.
29. Про громадські об'єднання: Закон України від 11.08.2013 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/4572-17>.

17. Перелік питань до заліку

1. Поняття, функції і соціальне призначення держави.
2. Форми державного правління та устрою.
3. Поняття, ознаки і функції права.
4. Джерела права. Норма права, її структура.
5. Система права, її елементи.
6. Суб'єкти та об'єкти права.
7. Право людини на особисту недоторканність, свободу та гідність.
8. Виникнення права на життя та здоров'я людини.
9. Правомірна поведінка, її сутність і види.
10. Поняття та ознаки правопорушення.
11. Поняття, види і основні принципи юридичної відповідальності.
12. Правопорядок, суспільний порядок та дисципліна.
13. Правова культура: поняття, основні ознаки та структура.
14. Конституційне право України, його структура.
15. Загальна характеристика територіального устрою України.
16. Поняття та основні принципи правового статусу особистості.
17. Конституційні обов'язки людини і громадянина в Україні.
18. Основні принципи виборчого права. Виборча система в Україні.
19. Конституційні принципи організації і здійснення державної влади в Україні.
20. Принцип поділу влади на законодавчу, виконавчу й судову.
21. Законодавча влада в Україні.
22. Функції виконавчої влади України.
23. Президент України як голова держави.
24. Судова влада в Україні: структура та принципи діяльності.
25. Вища Рада юстиції – його структура, функції й повноваження.
26. Принципи діяльності Конституційного Суду.
27. Цивільне право України – провідна галузь права України.
28. Сімейний кодекс – основне джерело Сімейного права.
29. Поняття Кримінального права, як галузі права.
30. Підстави виникнення кримінальної відповідальності.
31. Состав злочину (суб'єкт злочину, об'єкт злочину, суб'єктивна та об'єктивна сторона злочину).
32. Поняття, предмет і зміст Трудового права.
33. Поняття та види трудового договору. Підстави його розірвання.
34. Робочий час. Час відпочинку. Нормування праці. Оплата праці.
35. Трудова дисципліна. Охорона праці. Праця жінок. Праця молоді.
36. Поняття Медичного права.
37. Правовий порядок забезпечення громадян лікувально-профілактичною допомогою.
38. Відповідальність лікаря при неналежному наданні медичної допомоги.
39. Правовий статус суб'єктів медичних правовідносин.
40. Евтаназія та її види.